

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לע"נ חמי הרב נפתלי כזי זה"ר זאב ויזנר ל' מנ"א התקס"ח. לע"נ סבתי מ' בשה חיה קנגיסר בת הרב יוסף דב ל' מנ"א התק"ז.

וַיִּלֶךְ (רביעי) וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ כָּלֵם וְכַשְׁמֶשׁ אוֹ לִיָּח אוֹ לְכָל זָבָא הַשָּׂמַיִם אֲשֶׁר לֹא זִנִּיתִי (דברים יז, ג)

הכתוב רומז הן לארבע העבודות שבהן עובדים את ה' (השתחויה, ניסוך, זביחה והקטרה¹) שאסורות גם אם אין ע"ז זו נעבדת בכך, והן לעבודות המיוחדות לע"ז הזו. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וַיִּלֶךְ (רביעי) וַיַּעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים, רומז לארבע העבודות².

שלום המאירי

וְכַשְׁמֶשׁ | (מנח לגרמיה) אוֹ לִיָּח אוֹ (מנח רביעי תביר) לְכָל-
זָבָא הַשָּׂמַיִם (מאריך טרחא-טפחא) אֲשֶׁר לֹא זִנִּיתִי (דברים יז, ג)

רבי דוד כוכב מבאר שהטעמים רומזים לעשיית המאורות (בראשית א, טז): "וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמָּאֲרוֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמָּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים".

והביא רש"י: "המאורות הגדולים - שוים נבראו ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. ואת הכוכבים - ע"ש שמיעט את הלבנה (ב"ר מ"ו) הרבה צבאיה להפיס דעתה".

ורמז בטעמים: וַיִּלֶךְ (מנח לגרמיה), מונח לעצמו, שנשארה השמש מונחת לעצמה, לבדה בכל גדולתה.

אוֹ לִיָּח אֲזוֹ, (מונח רביעי תביר (שבור בארמית)), שנתמעטה הלבנה ביום הרביעי ונותרה מונחת שבורה.

¹ ראה משנה סנהדרין ז, ו: "העובד עבודה זרה, אֶחָד הַעֹלֵבֵד, וְאֶחָד הַזּוֹבֵחַ, וְאֶחָד הַמְּקַטֵּר, וְאֶחָד הַמְּנַסֵּף, וְאֶחָד הַמְּשַׁתְּחֵוֶה, וְאֶחָד הַמְּקַבְּלֵי עָלָיו לְאֵלֹהִים", ומבאר הרמב"ם בפירוש המשניות: "אמרו אחד העובד תשלום לשון זה ראוי להיות כן, אחד העובד אותה בדבר שעובדין אותה בו ואחד הזובח והמקטיר והמנסך והמשתחוה ואפי' שלא כדרכה, לפי שאלו ארבעה מינין מן העבודות כשעבד אותם באחת מהן חייב ואפי' לא עבדה כמו שהוא דרכה שתעבד, אלא שהקריב לה מה שאינו קרבנה או יקטר לה זולתי הקטרת שנעבדה בה, ושאר העבודות אינו חייב עד שיעבדם כמו שדרכם לעבדם כגון פוער עצמו לפעור וזורק אבן למרקוליס". ראה תוספות יום טוב בענין זורק, מקבל ומולך.

² ראה מאור האפלה, רבי נתנאל ב"ר ישעיה: "ויעבד אלהים אחרים בארבע עבודות המיוחדות לה' שהן זביחה והשתחויה וקטור ונסוך אע"פ שאין עבודתה בכך או בעבודה המיוחדת לה". ובמדרש הביאור, רבי סעדיה אלדמארי, פרשת משפטים: "והכלל אשר כלל ארבע עבודות הוא אמרו וילך ויעבד אלהים אחרים באיזו עבודה מהן שתהיה ואמרו זבח לאלהים למדנו כי אם זבח או ניסך או קטר או השתחוה לע"ז אפלו שלא דרך עבודתה חייב ממה שנאמר לאלהים לאיזה אלהים שיהיה". וכן אדרת אליהו, הגר"א, כאן: "וילך ויעבד". לפי שנאמר (שמות כב, יט) 'זבח לאלהים יחרם', אין לי אלא זביחה, שאר עבודות מניין, תלמוד לומר 'בלתי לה' לבדו'. ואין לי אלא עבודת פנים לעבודה זרה, מנין עבודתה שדרכה בכך והשתחויה, תלמוד לומר וילך ויעבד וישתחו'.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לְכָל-צָבָא הַשָּׁמַיִם (מאריך טרחא-טפחא), שטרך להרבות ולהאריך את צבא השמים.³

וְהָגִיד לָךְ וְשִׁמְעֶתָ וְדַרְשִׁיתָ הַיָּטֵב וְהִנֵּה אָמֶת נֶכּוֹן הַדְּבָר (דברים יז, ד)

רש"י מבאר: "נכון - מכוון העדות".

רבי אליהו מזרחי מוסיף: "פירושו, עדותן מכוונת בכל תנאיה, ששניהם שוים ומכוונים, בין בדרישות וחקירות, בין בבדיקות. שאילו לא נמצאו דבריהם מכוונים בדרישות ובחקירות ובבדיקות, עדותן בטלה. ופירוש "הדבר" הדבור של העדים, שהיא עדותן". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְשִׁמְעֶתָ (אתנחתא), הטעם המפסיק, וְשִׁמו-לשון מנוחה, מלמד שאין לפעול בענין חמור זה ללא שמיעת העדים בניחותא, בחקירה מדוקדקת.

שלום המאירי

וְהָגִיד לָךְ וְשִׁמְעֶתָ וְדַרְשִׁיתָ הַיָּטֵב וְהִנֵּה אָמֶת נֶכּוֹן הַדְּבָר (זקף קטן) וְשִׁמְעֶתָ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל (דברים יז, ד)

רש"י מבאר: "נכון - מכוון העדות".

רבי אליהו מזרחי מפרט: "עדותן מכוונת בכל תנאיה, ששניהם שוים ומכוונים, בין בדרישות וחקירות, בין בבדיקות. שאילו לא נמצאו דבריהם מכוונים בדרישות ובחקירות ובבדיקות, עדותן בטלה. ופירוש "הדבר" הדבור של העדים, שהיא עדותן". ע"כ.

ונרמז בטעמים: נֶכּוֹן הַדְּבָר (זקף קטן), צורת הטעם, שתי נקודות, רומז לשני עדים, שעדויותיהם מכוונות.

שלום המאירי

וְהָגִיד לָךְ וְשִׁמְעֶתָ וְדַרְשִׁיתָ הַיָּטֵב וְהִנֵּה אָמֶת נֶכּוֹן הַדְּבָר וְשִׁמְעֶתָ הַתּוֹעֵבָה (תביר) הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל (דברים יז, ד)

רבי יצחק אברבנאל מבאר: "בישראל", להעיר, שבהיותו עם חכם ונבון אשר לו אלהים קרובים אליו, והם מיוחדים להנהגתו, היה מהראוי שלא יעשה בתוכם התועבה ההיא".

רבי מרדכי קרליבך, חבצלת השרון, מבאר שהכתוב רומז שע"ז היא כהפרת הברית שבין איש לאשתו. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְשִׁמְעֶתָ (תביר) הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל, תביר אותיות ברית. ישראל, לשון חשיבות, הפר את הברית עם ה'.

שלום המאירי

³ וממשיך רבי דוד כוכב "כאילו טפח על שכמה להפיס את דעתה השבורה ואת רכות עיניה ולבבה".